

Ivan Chalupecký

1932–2020

2020. június 12-én távozott e világból dr. Ivan Chalupecký, a Lőcsei Állami Levéltár nyugalmazott igazgatója, a Szepesség és a szepességi német egyház- és kultúrtörténet egyik legnagyobb szakértője.

1932. március 16-án született a szepességi Neudorfban egy „cipszer deutsch” családban, s a német mellett jól beszélte a magyar és a szlovák nyelvet is. Tanulmányait a Késmárki Evangélikus Gimnáziumban kezdte, majd Theissholzban, szlovák iskolában folytatta.

A háborút követően sok megpróbáltatás érte: az érettségi előtt kizárták az iskolából és kényszermunkára kötelezték. 1955-ben vált csak lehetővé, hogy leérettségizzen, majd sikerült elhelyezkednie a Lőcsei Levéltárban, amely akkor a Kassai Állami Levéltár filialéjaként működött. Munka mellett végezte egyetemi tanulmányait Pozsonyban, a Comenius Egyetemen, történelem és levéltár szakon. Az 1960-as években a politikai helyzet enyhülése következtében diplomázhatott. Igazgatói kinevezését a Prágai tavasz időszakában kapta meg az akkor már önálló Lőcsei Állami Levéltárban. Ezt követően, amikor a politikai helyzet ismét súlyosbodott, eltávolították a levéltár éléről, de mivel szakmai munkájára szükség volt, így továbbra is ott dolgozhatott az intézményben. Később, a „Bársonyos Forradalom” után rehabilitálták és újra a Lőcsei Állami Levéltár igazgatója lett. Munkahelyi feladatain kívül a Szepesi Történeti Társaság elnöke is volt.

Ernst Hochberg, aki jól ismerte őt, a Karpatenjahrbuchban írja róla, hogy szak tudása szinte felülmúlhatatlan és a sok megpróbáltatás ellenére is hívő ember tudott maradni.

Aki ma a cipszereket és a Szepességet kutatja, nem hagyhatja figyelmen kívül Chalupecký e témában megjelent kutatásait, tanulmányait, előadásait és könyveit.

Egyik fő kutatási területe a lőcsei Szent Jakab-templom híres faszobrásának, Pál Mesternek élete és munkássága volt, aki a lőcsei templom gyönyörű főoltára mellett még több szepességi és szlovák templomban is alkotott. Chalupecký professzor Lőcsén Pál Mester munkássága előtt tisztelegve múzeumot is alapított, és filmet is készített.

Ivan Chalupecký a Genersich Alapítvánnyal is kapcsolatban állt és sok segítséget nyújtott több, a Genersichekkel kapcsolatos konferencia kapcsán, ahol előadásai-ból mindig értékes ismereteket kapott a hallgatóság. Ott volt 2010-ben Késmárkon,

ahol Levoca: the city of the traditions címmel tartott előadást, majd 2011-ben Késmárk város és a helyi Karpatendeutschen Verein ünnepséget rendezett Genersich János, kora kiváló tudósa, egyháztörténésze, irodalmára – Genersich Antal nagyapja – születésének 250. évfordulója alkalmából, ahol dr. Ivan Chalupecký szintén előadást tartott. Az említetteken kívül számos példa hozható még az értékes életútja bemutatására.

Emlékét tisztelettel megőrizzük az utókor számára!

Kriszta Edina